

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 14ης Νοεμβρίου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Προσχώρηση νέων κρατών μελών – Δημοκρατία της Κροατίας – Μεταβατικά μέτρα – Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών – Οδηγία 96/71/EK – Απόσπαση εργαζομένων – Απόσπαση Κροατών υπηκόων και υπηκόων τρίτων χωρών στην Αυστρία μέσω επιχειρήσεως εγκατεστημένης στην Ιταλία»

Στην υπόθεση C-18/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Ιανουαρίου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

Danieli & C. Officine Meccaniche SpA,

Dragan Panic,

Ivan Arnautov,

Jakov Mandic,

Miroslav Brnjac,

Nicolai Dorassevitch,

Alen Mihovic

κατά

Regionale Geschäftsstelle Leoben des Arbeitsmarktservice

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Βηλαρά, πρόεδρο του τετάρτου τμήματος, προεδρεύοντα του τρίτου τμήματος, J. Malenovský, L. Bay Larsen (εισηγητή), M. Safjan και D. Šváby, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Wahl

γραμματέας: C. Strömholm, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 28ης Φεβρουαρίου 2018,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Danieli & C. Officine Meccaniche SpA, καθώς και οι D. Panic, I. Arnautov, J. Mandic, M. Brnjac, N. Dorassevitch και A. Mihovic, εκπροσωπούμενοι από τον E. Oberhammer, Rechtsanwalt,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. Hesse,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze και D. Klebs,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. K. Bulterman και τον J. Langer,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. Kellerbauer και L. Malferrari,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 26ης Απριλίου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 56 και 57 ΣΛΕΕ, του παραρτήματος V, κεφάλαιο 2, παράγραφοι 2 και 12, της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως στην Ευρωπαϊκή Ένωση της Δημοκρατίας της Κροατίας και των προσαρμογών της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΕ 2012, L 112, σ. 21, στο εξής: πράξη προσχωρήσεως της Κροατίας), καθώς και της οδηγίας 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (ΕΕ 1997, L 18, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της C. Danieli & C. Officine Meccaniche SpA (στο εξής: Danieli), ιταλικής εταιρίας, και έξι εργαζομένων κροατικής, ρωσικής και λευκορωσικής ιθαγενείας και, αφετέρου, της Regionale Geschäftsstelle Leoben des Arbeitsmarktservice (περιφερειακού γραφείου της υπηρεσίας για την αγορά εργασίας του Leoben, Αυστρία), αρχής που υπάγεται στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Προστασίας των Καταναλωτών, με αντικείμενο την απόσπαση των εργαζομένων αυτών.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η πράξη προσχωρήσεως της Κροατίας

- 3 Το άρθρο 18 της πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας έχει ως εξής:

«Τα μέτρα που απαριθμούνται στο Παράρτημα V εφαρμόζονται σε σχέση με την Κροατία υπό τους όρους που προβλέπονται στο εν λόγω παράρτημα.»

- 4 Το παράρτημα V της πράξεως προσχώρησης της Κροατίας επιγράφεται «Κατάλογος του άρθρου 18 της Πράξεως Προσχώρησης: μεταβατικά μέτρα» και το κεφάλαιο 2 του παραρτήματος αυτού, που επιγράφεται «Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων», προβλέπει στις παραγράφους του 1, 2 και 12:

«1. Το άρθρο 45 και η πρώτη παράγραφος του άρθρου 56 [ΣΛΕΕ] εφαρμόζονται πλήρως μόνον όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων και την ελευθερία παροχής υπηρεσιών που συνεπάγεται προσωρινή κυκλοφορία εργαζομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 της οδηγίας 96/71/ΕΚ μεταξύ, αφενός, της Κροατίας και, αφετέρου, εκάστου των παρόντων κρατών μελών, με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων των παραγράφων 2 έως 13.

2. Κατά παρέκκλιση από τα άρθρα 1 έως 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 492/2011 [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, που αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της Ένωσης (ΕΕ 2011, L 141, σ. 1),] και έως το τέλος διετούς περιόδου από την ημερομηνία προσχώρησης, τα παρόντα κράτη μέλη θα εφαρμόζουν εθνικά μέτρα ή μέτρα που απορρέουν από διμερείς συμφωνίες, με τα οποία ρυθμίζεται η πρόσβαση Κροατών υπηκόων στις αγορές εργασίας τους. Τα παρόντα κράτη μέλη μπορούν να συνεχίσουν να εφαρμόζουν αυτά τα μέτρα έως το τέλος πενταετούς περιόδου από την ημερομηνία προσχώρησης.

[...]

12. Προκειμένου να αντιμετωπίσουν σοβαρές διαταραχές ή απειλή διαταραχών σε συγκεκριμένους ευαίσθητους τομείς παροχής υπηρεσιών στις αγορές εργασίας Γερμανίας και Αυστρίας, οι οποίες θα μπορούσαν να ανακύψουν σε ορισμένες περιοχές λόγω της διακρατικής παροχής υπηρεσιών, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 της οδηγίας 96/71/ΕΚ, και, ενόσω εφαρμόζουν, δυνάμει των ανωτέρω οριζόμενων μεταβατικών διατάξεων, εθνικά μέτρα ή μέτρα που απορρέουν από διμερείς συμφωνίες όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία Κροατών εργαζομένων, η Γερμανία και η Αυστρία δύνανται, έπειτα από γνωστοποίηση προς την Επιτροπή, να παρεκκλίνουν από το άρθρο 56, πρώτο εδάφιο, [ΣΛΕΕ] προκειμένου να περιορίσουν, στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών από επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στην Κροατία, την προσωρινή κυκλοφορία των εργαζομένων των οποίων το δικαίωμα ανάληψης εργασίας στη Γερμανία και την Αυστρία υπόκειται σε εθνικά μέτρα.

Ο κατάλογος των τομέων υπηρεσιών που μπορούν να καλύπτονται από την παρέκκλιση αυτήν έχει ως εξής:

[...]

– στην Αυστρία:

Τομέας Κωδικός NACE (*), εκτός εάν ορίζεται άλλως

[...]

Κατασκευαστικός τομέας, συμπεριλαμβανομένων των συναφών κλάδων

45.1 έως 45.4

Δραστηριότητες που απαριθμούνται στο Παράρτημα της οδηγίας 96/71/ΕΚ

[...]

(*) NACE: βλ. 31990 R 3037: Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 1990, για τη στατιστική ονοματολογία των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Κοινότητα [(ΕΕ 1990, L 293, σ. 1).

[...]

Η εφαρμογή της παρούσας παραγράφου δεν μπορεί να δημιουργήσει συνθήκες για την προσωρινή κυκλοφορία των εργαζομένων στο πλαίσιο της διακρατικής παροχής υπηρεσιών μεταξύ της Γερμανίας ή της Αυστρίας και της Κροατίας οι οποίες να είναι πιο περιοριστικές από εκείνες που επικρατούν κατά την ημερομηνία υπογραφής της Συνθήκης Προσχώρησης.»

5 Οι κωδικοί NACE 45.1 έως 45.4 είναι οι εξής:

«- 45			Κατασκευές
	45.1		Προετοιμασία εργοταξίου
		45.11	Κατεδάφιση κτιρίων· εκτέλεση χωματουργικών εργασιών
		45.12	Δοκιμαστικές γεωτρήσεις
	45.2		Κατασκευή πλήρων κτιρίων και τεχνικών έργων ή μερών τους· έργα πολιτικού μηχανικού
		45.21	Κατασκευή κτιρίων και τεχνικών έργων πολιτικού μηχανικού
		45.22	Κατασκευή στεγών και δομικών σκελετών κτιρίων
		45.23	Κατασκευή αυτοκινητοδρόμων, οδών, αεροδρομίων και αθλητικών εγκαταστάσεων
		45.24	Κατασκευή υδραυλικών και λιμενικών έργων
		45.25	Εκτέλεση λοιπών κατασκευαστικών εργασιών ειδικής φύσης
	45.3		Εγκαταστάσεις παροχών
		45.31	Καλωδιώσεις και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις
		45.32	Μονώσεις
		45.33	Υδραυλικές εγκαταστάσεις
		45.34	Λοιπές εγκαταστάσεις παροχών σε κτίρια
	45.4		Αποπεράτωση κτιρίων
		45.41	Επιχρίσεις κονιαμάτων
		45.42	

			Λεπτοξυλουργικές εργασίες
		45.43	Επενδύσεις δαπέδων και τοίχων
		45.44	Χρωματισμοί και τοποθέτηση υαλοπινάκων
		45.45	Λοιπές εργασίες αποπεράτωσης κτιρίων».

Η οδηγία 96/71

6 Το άρθρο 1 της οδηγίας 96/71 ορίζει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις εγκατεστημένες σε κράτος μέλος επιχειρήσεις οι οποίες, στο πλαίσιο διεθνικής παροχής υπηρεσιών, προβαίνουν σε απόσπαση εργαζομένων, σύμφωνα με την παράγραφο 3, στο έδαφος κράτους μέλους.

[...]

3. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται όταν οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 λαμβάνουν ένα από τα ακόλουθα διεθνικά μέτρα:

α) αποσπούν έναν εργαζόμενο, για λογαριασμό τους και υπό τη διεύθυνσή τους, στο έδαφος κράτους μέλους, στο πλαίσιο σύμβασης που συνάπτεται μεταξύ της επιχείρησης αποστολής και του παραλήπτη της παροχής υπηρεσιών που ασκεί τις δραστηριότητές του στο εν λόγω κράτος μέλος, εφόσον υφίσταται εργασιακή σχέση ανάμεσα στην επιχείρηση αποστολής και τον εργαζόμενο κατά το χρόνο της απόσπασης

ή

β) αποσπούν έναν εργαζόμενο, στο έδαφος κράτους μέλους, σε εγκατάσταση ή σε επιχείρηση του ομίλου, εφόσον υφίσταται εργασιακή σχέση ανάμεσα στην επιχείρηση αποστολής και τον εργαζόμενο κατά το χρόνο της απόσπασης

ή

γ) όντας επιχείρηση προσωρινής απασχόλησης ή επιχείρηση που διαθέτει εργαζόμενους, αποσπούν εργαζόμενο σε χρήστρια επιχείρηση εγκατεστημένη ή ασκούσα δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους, εφόσον κατά τη διάρκεια της απόσπασης υφίσταται εργασιακή σχέση ανάμεσα στην επιχείρηση προσωρινής απασχόλησης ή την επιχείρηση που διαθέτει εργαζόμενους και τον εργαζόμενο.»

4. Οι επιχειρήσεις οι εγκατεστημένες σε κράτος μη μέλος δεν μπορούν να τυγχάνουν ευνοϊκότερης μεταχείρισης από τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε κράτος μέλος.»

7 Το παράρτημα της οδηγίας 96/71 προβλέπει:

«Οι δραστηριότητες που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, περιλαμβάνουν όλες τις δραστηριότητες στον τομέα των οικοδομών με σκοπό την κατασκευή, την αποκατάσταση, την τακτική συντήρηση, τη μετατροπή ή την κατεδάφιση οικοδομών, και συγκεκριμένα τις ακόλουθες εργασίες:

1. Εκσκαφή
2. Χωματοουργικά (ισοπέδωση)
3. Ανέγερση
4. Συναρμολόγηση και αποσυναρμολόγηση προκατασκευασμένων στοιχείων
5. Διαρρύθμιση – Εξοπλισμός
6. Μετατροπές
7. Ανακαίνιση
8. Επισκευή
9. Διάλυση
10. Κατεδάφιση
11. Προληπτική συντήρηση
12. Τακτική συντήρηση – Εργασίες χρωματισμού και καθαρισμού
13. Εξυγίανση.»

Το αυστριακό δίκαιο

- 8 Το άρθρο 18 του Ausländerbeschäftigungsgesetz (νόμου περί απασχολήσεως αλλοδαπών, BGBl. 218/1975), όπως εφαρμόζεται στη διαφορά της κύριας δίκης (BGBl. I, 72/2013, στο εξής: AuslBG), έχει ως εξής:

«Αποσπασμένοι αλλοδαποί

Προϋποθέσεις απασχολήσεως· άδεια αποσπάσεως

(1) Οι αλλοδαποί που απασχολούνται στην ημεδαπή από αλλοδαπό εργοδότη ο οποίος δεν εδρεύει στην Αυστρία πρέπει να διαθέτουν άδεια εργασίας, εκτός αν ορίζεται άλλως κατωτέρω. Αν η διάρκεια των σχετικών εργασιών δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες, οι αλλοδαποί πρέπει να διαθέτουν άδεια αποσπάσεως, η οποία χορηγείται με μέγιστη διάρκεια ισχύος τεσσάρων μηνών.

[...]

(12) Οι αλλοδαποί που έχουν αποσπαστεί στην Αυστρία από επιχείρηση εδρεύουσα σε άλλο κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου [(ΕΟΧ)] προκειμένου να παράσχουν προσωρινά την εργασία τους, δεν απαιτείται να έχουν άδεια εργασίας ή αποσπάσεως όταν:

1. έχουν δεόντως αδειοδοτηθεί, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της διάρκειας της αποσπάσεως τους στην Αυστρία, να εργάζονται στο κράτος όπου έχει την έδρα της η επιχείρηση και απασχολούνται νόμιμα στην επιχείρηση που τους αποσπά, και αν
2. τηρούνται οι προβλεπόμενοι από το αυστριακό δίκαιο όροι αμοιβής και εργασίας, κατά την έννοια του άρθρου 7b, παράγραφος 1, σημεία 1 έως 3, και παράγραφος 2, του Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz [(νόμου για την προσαρμογή του δικαίου των συμβάσεων εργασίας, BGBl. 459/1993)], καθώς και οι εφαρμοστέες κοινωνικοασφαλιστικές διατάξεις.

Η αρμόδια για τον έλεγχο της παράνομης εργασίας κεντρική συντονιστική υπηρεσία του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομικών κατ' εφαρμογήν του [AuslBG] και του νόμου για την προσαρμογή του δικαίου των συμβάσεων εργασίας διαβιβάζει αμελλητί στο αρμόδιο περιφερειακό γραφείο της υπηρεσίας απασχολήσεως τη δήλωση απασχολήσεως αποσπασμένων αλλοδαπών, σύμφωνα με το άρθρο 7b, παράγραφοι 3 και 4, του νόμου για την προσαρμογή του δικαίου των συμβάσεων εργασίας. Εντός δύο εβδομάδων από την ημερομηνία παραλαβής της δηλώσεως, το περιφερειακό γραφείο της υπηρεσίας απασχολήσεως βεβαιώνει την επιχείρηση και τον εργοδότη στον οποίο παρέχονται οι υπηρεσίες είτε ότι πληρούνται όλες οι σχετικές προϋποθέσεις (επιβεβαίωση της αποσπάσεως εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης) είτε, στην περίπτωση που δεν πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις, ότι απαγορεύει την απόσπαση. Υπό την επιφύλαξη της υποχρεώσεως δηλώσεως που προβλέπεται στο άρθρο 7b, παράγραφοι 3 και 4, του νόμου για την προσαρμογή του δικαίου των συμβάσεων εργασίας, η απασχόληση μπορεί να αρχίσει, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις, ακόμη και ελλείψει επιβεβαίωσης της αποσπάσεως στο πλαίσιο της Ένωσης.»

- 9 Το άρθρο 32a του AuslBG ορίζει τα εξής:

«Μεταβατικές διατάξεις σε σχέση με τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(1) Οι υπήκοοι των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία προσχώρησαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση την 1η Ιανουαρίου 2007, βάσει της Συνθήκης για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση [μεταξύ του Βασιλείου του Βελγίου, της Τσεχικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Δανίας, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιρλανδίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, της Σλοβακικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας, του Βασιλείου της Σουηδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας (κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας,] [(ΕΕ 2005, L 157, σ. 11)], δεν απολαύουν του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, σημείο 1, εκτός αν είναι συγγενείς υπηκόου άλλου κράτους μέλους του ΕΟΧ ο οποίος έχει δικαίωμα διαμονής δυνάμει του κοινοτικού δικαίου, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 1, σημεία 1 έως 3, του Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz (νόμου περί εγκαταστάσεως και διαμονής).

[...]

(11) Δυνάμει της Συνθήκης σχετικά με την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση [(ΕΕ 2012, L 112, σ. 10)] [μεταξύ του Βασιλείου του Βελγίου, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Δανίας, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας

της Γερμανίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Ρουμανίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, της Σλοβακικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας, του Βασιλείου της Σουηδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας (κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και της Δημοκρατίας της Κροατίας], οι παράγραφοι 1 έως 9 εφαρμόζονται, από την ημερομηνία προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Κροατίας στην Ένωση, τηρουμένων των αναλογιών, στους υπηκόους της Δημοκρατίας της Κροατίας και στους εργοδότες που έχουν την έδρα τους στην Κροατία.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 10 Η Danieli δέχθηκε παραγγελία από αυστριακή επιχείρηση για την κατασκευή ελασματοουργείου στην Αυστρία. Η εν λόγω ιταλική εταιρία προετίθετο, μεταξύ άλλων, να χρησιμοποιήσει τέσσερις Κροάτες εργαζομένους, καθώς και έναν Ρώσο και έναν Λευκορώσο εργαζόμενο, για την εκτέλεση της παραγγελίας αυτής.
- 11 Η εν λόγω εταιρία αποτελούσε μέρος ενός ομίλου εταιριών στον οποίο ανήκε επίσης μια κροατική εταιρία, η Danieli Systec d.o.o., εργοδότης αυτών των Κροατών εργαζομένων, καθώς και μια άλλη ιταλική εταιρία, η Danieli Automation SpA, εργοδότης των εργαζομένων από τη Ρωσία και τη Λευκορωσία.
- 12 Οι εν λόγω Κροάτες εργαζόμενοι ετέθησαν στη διάθεση της Danieli, αλλά εξακολουθούσαν να απασχολούνται στην εν λόγω κροατική εταιρία και να έχουν κοινωνική ασφάλιση στην Κροατία. Οι δε εργαζόμενοι από τη Ρωσία και τη Λευκορωσία είχαν τεθεί στη διάθεση της Danieli, εξακολουθώντας να απασχολούνται στην Danieli Automation και να έχουν κοινωνική ασφάλιση στην Ιταλία κατά τη διάρκεια της αποστολής τους στην Αυστρία.
- 13 Στις 18 Ιανουαρίου 2016, η Danieli κοινοποίησε, δυνάμει ιδίως του άρθρου 18, παράγραφος 12, του AuslBG, τα στοιχεία σχετικά με τους εργαζομένους αυτούς στην Zentrale Koordinationsstelle für die Kontrolle illegaler Beschäftigung (κεντρική υπηρεσία συντονισμού για τον έλεγχο της παράνομης εργασίας, Αυστρία) και υπέβαλε αιτήσεις επιβεβαίωσης της αποσπάσεώς τους στο πλαίσιο της Ένωσης.
- 14 Σε μεταγενέστερη επιστολή, η Danieli επισήμανε ότι οι εν λόγω εργαζόμενοι δεν απασχολούνταν στην ίδια, αλλά ότι είχαν τεθεί στη διάθεσή της από τις προαναφερθείσες εταιρίες της Κροατίας και της Ιταλίας για την εκτέλεση του έργου της κατασκευής ελασματοουργείου στην Αυστρία.
- 15 Το περιφερειακό γραφείο της υπηρεσίας για την αγορά εργασίας του Leoben απέρριψε τις αιτήσεις επιβεβαίωσης της εν λόγω αποσπάσεως βάσει του άρθρου 18, παράγραφος 12, του AuslBG και δεν επέτρεψε την απόσπαση των εργαζομένων αυτών.
- 16 Οι προσφυγές που ασκήθηκαν κατά των απορριπτικών αποφάσεων επί των αιτήσεων αυτών απορρίφθηκαν από το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο, Αυστρία). Αυτό επισήμανε ότι το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 96/71 απαιτεί «εργασιακή σχέση ανάμεσα στην επιχείρηση αποστολής και τον εργαζόμενο κατά τον χρόνο της απόσπασης». Ωστόσο, έκρινε ότι μια τέτοια σχέση δεν υφίσταται εν προκειμένω, καθώς οι εν λόγω εργαζόμενοι δεν απασχολούνταν στην Danieli.

- 17 Η Danieli και οι οικείοι εργαζόμενοι άσκησαν ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Αυστρία) αναίρεση κατά των αποφάσεων του Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακού διοικητικού δικαστηρίου).
- 18 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχουν τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ, η οδηγία [96/71], και το κεφάλαιο 2[, που επιγράφεται “Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων”,] παράγραφοι 2 και 12, του παραρτήματος V της [πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας] την έννοια ότι η [Δημοκρατία της Αυστρίας] δικαιούται να περιορίσει, διά της απαιτήσεως να έχουν άδεια εργασίας, την απόσπαση εργαζομένων οι οποίοι απασχολούνται σε εταιρία με έδρα στην Κροατία, όταν η απόσπαση αυτή πραγματοποιείται υπό μορφή διαθέσεως εργατικού δυναμικού σε εταιρία εγκατεστημένη στην Ιταλία με σκοπό την παροχή υπηρεσίας εκ μέρους της ιταλικής εταιρίας στην Αυστρία και η δραστηριότητα των Κροατών εργαζομένων για την ιταλική εταιρία, όσον αφορά την κατασκευή ελασματοουργείου στην Αυστρία, περιορίζεται στην παροχή της εν λόγω υπηρεσίας στην Αυστρία χωρίς να υφίσταται σχέση εργασίας μεταξύ αυτών και της ιταλικής εταιρίας;
- 2) Έχουν τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ και η οδηγία [96/71] την έννοια ότι η [Δημοκρατία της Αυστρίας] δικαιούται να περιορίσει, διά της απαιτήσεως αδειας εργασίας, την απόσπαση Ρώσων και Λευκορώσων εργαζομένων ο οποίοι απασχολούνται σε εταιρία με έδρα στην Ιταλία, όταν η απόσπαση αυτή πραγματοποιείται υπό μορφή διαθέσεως εργατικού δυναμικού σε μια δεύτερη εταιρία εγκατεστημένη στην Ιταλία με σκοπό την παροχή υπηρεσίας εκ μέρους της δεύτερης εταιρίας στην Αυστρία και η δραστηριότητα των Ρώσων και Λευκορώσων εργαζομένων για τη δεύτερη εταιρία περιορίζεται στην παροχή της υπηρεσίας της στην Αυστρία χωρίς να υφίσταται σχέση εργασίας μεταξύ αυτών και της δεύτερης εταιρίας;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 19 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ’ ουσίαν, αν τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ, το παράρτημα V, κεφάλαιο 2, παράγραφοι 2 και 12, της πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας, καθώς και η οδηγία 96/71 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας δικαιούται να περιορίσει, μέσω της απαιτήσεως περί κατοχής αδειας εργασίας, την απόσπαση Κροατών εργαζομένων που απασχολούνται σε επιχείρηση εδρεύουσα στην Κροατία, όταν η απόσπαση των εργαζομένων αυτών γίνεται μέσω της διαθέσεώς τους από εταιρία εγκατεστημένη στην Ιταλία, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών από την εν λόγω ιταλική επιχείρηση στην Αυστρία και χωρίς να υφίσταται σχέση εργασίας μεταξύ των εργαζομένων και της τελευταίας αυτής επιχείρησης.
- 20 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, στην περίπτωση σε σχέση με την οποία τίθεται το πρώτο ερώτημα, η Danieli, μια ιταλική επιχείρηση, ζήτησε από το αρμόδιο περιφερειακό γραφείο της υπηρεσίας απασχολήσεως την επιβεβαίωση της αποσπάσεως χωρίς άδεια εργασίας τεσσάρων Κροατών εργαζομένων που ετέθησαν στη διάθεσή της από κροατική εταιρία, τους οποίους προτίθεται να χρησιμοποιήσει για την κατασκευή ενός ελασματοουργείου στην Αυστρία. Η αίτηση απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι απαιτείται να έχουν οι εργαζόμενοι αυτοί άδεια εργασίας.
- 21 Το ερώτημα που ανακύπτει είναι αν αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης η απαίτηση λήψεως μιας τέτοιας αδειας εργασίας.

- 22 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι μια επιχείρηση όπως η Danieli, η οποία είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος, εν προκειμένω στην Ιταλική Δημοκρατία, και η οποία έχει αναλάβει την κατασκευή, έναντι αμοιβής, ενός ελασματοουργείου για επιχείρηση εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος, ήτοι στη Δημοκρατία της Αυστρίας, παρέχει υπηρεσία, κατά την έννοια των άρθρων 56 και 57 ΣΛΕΕ.
- 23 Εν προκειμένω, κατά το παράρτημα V, κεφάλαιο 2, παράγραφος 1, της πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας, «[τ]ο άρθρο 45 και η πρώτη παράγραφος του άρθρου 56 [ΣΛΕΕ] εφαρμόζονται πλήρως μόνον όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων και την ελευθερία παροχής υπηρεσιών που συνεπάγεται προσωρινή κυκλοφορία εργαζομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 της οδηγίας [96/71] μεταξύ, αφενός, της Κροατίας και, αφετέρου, εκάστου των παρόντων κρατών μελών, με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων των παραγράφων 2 έως 13».
- 24 Προκειμένου να καθοριστεί αν οι εν λόγω μεταβατικές διατάξεις τυγχάνουν, ενδεχομένως, εφαρμογής, πρέπει να εξεταστεί αν η παροχή υπηρεσιών από την Danieli, καθόσον περιλαμβάνει την προσωρινή χρησιμοποίηση Κροατών εργαζομένων που τίθενται στη διάθεση της εν λόγω επιχείρησης από κροατική επιχείρηση, συνιστά παροχή υπηρεσιών που συνεπάγεται προσωρινή κυκλοφορία εργαζομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 της οδηγίας 96/71, μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας, αφενός, και ενός άλλου κράτους μέλους, αφετέρου, κατά την έννοια του παραρτήματος V, κεφάλαιο 2, παράγραφος 1, της πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας.
- 25 Δυνάμει του άρθρου της 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', η οδηγία 96/71 εφαρμόζεται όταν μια εγκατεστημένη σε κράτος μέλος επιχείρηση αποσπά, στο πλαίσιο διεθνικής παροχής υπηρεσιών, όντας επιχείρηση προσωρινής απασχολήσεως ή επιχείρηση που διαθέτει εργαζομένους, έναν εργαζόμενο σε μια επιχείρηση-χρήστη είτε εγκατεστημένη είτε ασκούσα τη δραστηριότητά της στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, εφόσον κατά τη διάρκεια της αποσπάσεως υφίσταται εργασιακή σχέση μεταξύ της επιχείρησης που διαθέτει εργαζομένους και του εν λόγω εργαζομένου κατά τη διάρκεια της περιόδου αποσπάσεως.
- 26 Το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71 μπορεί επομένως να εφαρμοστεί σε πράξη, όπως αυτή που είχε την πρόθεση να πραγματοποιήσει η Danieli στην υπόθεση της κύριας δίκης, με την οποία επιχείρηση εγκατεστημένη σε κράτος μέλος αποσπά, προς εκτέλεση συμβάσεως παροχής υπηρεσιών που συνήφθη με επιχείρηση σε άλλο κράτος μέλος, εργαζομένους που ετέθησαν στη διάθεσή της από επιχείρηση εγκατεστημένη σε τρίτο κράτος μέλος, υπό την προϋπόθεση ότι η επίμαχη πράξη πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπει η εν λόγω διάταξη.
- 27 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, υπάρχει απόσπαση εργαζομένων διά της διαθέσεώς τους, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71, εφόσον πληρούνται τρεις προϋποθέσεις. Πρώτον, η διάθεση εργατικού δυναμικού είναι μια παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής, στο πλαίσιο της οποίας ο εργαζόμενος παραμένει στην υπηρεσία της επιχείρησης που διαθέτει εργαζομένους, χωρίς να συνάπτεται οποιαδήποτε σύμβαση εργασίας με την επιχείρηση-χρήστη. Δεύτερον, χαρακτηριστικό αυτής της διαθέσεως εργατικού δυναμικού είναι το γεγονός ότι η απόσπαση του εργαζομένου στο κράτος μέλος υποδοχής συνιστά το ίδιο το αντικείμενο της παροχής υπηρεσιών εκ μέρους της επιχείρησης που διαθέτει εργαζομένους. Τρίτον, στο πλαίσιο της διαθέσεως αυτής, ο εργαζόμενος εκπληρώνει τα καθήκοντά του υπό τον έλεγχο και τη διεύθυνση της επιχείρησης-χρήστη (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 18ης Ιουνίου 2015, *Martin Meat*, C-586/13, EU:C:2015:405, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 28 Ειδικότερα, προκειμένου να διαπιστωθεί αν το ίδιο το αντικείμενο της παροχής υπηρεσιών είναι η απόσπαση του εργαζομένου στο κράτος μέλος υποδοχής, πρέπει να ληφθεί ιδίως υπόψη οποιοδήποτε στοιχείο θα μπορούσε να αποτελεί ένδειξη ότι ο παρέχων τις υπηρεσίες δεν φέρει τις συνέπειες της μη προσήκουσας εκτελέσεως της παροχής που ορίζεται στη σύμβαση (απόφαση της 18ης Ιουνίου 2015, *Martin Meat*, C-586/13, EU:C:2015:405, σκέψη 35).

- 29 Η πράξη που αποτελεί το αντικείμενο της διαδικασίας της κύριας δίκης, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 46 έως 49 των προτάσεών του, πληροί τις προϋποθέσεις αυτές, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 26 της παρούσας αποφάσεως.
- 30 Πρώτον, όπως προκύπτει από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία, οι οικείοι Κροάτες εργαζόμενοι έπρεπε να παραμείνουν σε εργασιακή σχέση με την κροατική επιχείρηση που τους αποσπούσε έναντι αμοιβής στην Danieli, χωρίς να έχει συναφθεί καμία σύμβαση εργασίας με την ιταλική αυτή επιχείρηση.
- 31 Δεύτερον, από την εν λόγω δικογραφία προκύπτει επίσης ότι το ίδιο το αντικείμενο της παροχής υπηρεσιών που είχε συμφωνηθεί μεταξύ της κροατικής επιχειρήσεως και της Danieli ήταν να γίνει η απόσπαση των Κροατών αυτών εργαζομένων στην Αυστρία, χάριν της εκτελέσεως της συμβάσεως κατασκευής ελασματουργείου που είχε συναφθεί με την αυστριακή επιχείρηση, η δε Danieli θα παρέμενε η μόνη υπεύθυνη για την εκτέλεση της εν λόγω συμβάσεως.
- 32 Τρίτον, δεν αμφισβητείται ότι, καθ' όλη τη διάρκεια της αποσπάσεώς τους στην Αυστρία, οι Κροάτες εργαζόμενοι που είχαν τεθεί στη διάθεση της Danieli από την κροατική επιχείρηση έπρεπε να εκτελούν τα καθήκοντά τους υπό τον έλεγχο και τη διεύθυνση της επιχειρήσεως-χρήστη, ήτοι της Danieli.
- 33 Επομένως, η επίμαχη στο πλαίσιο της διαδικασίας της κύριας δίκης πράξη, καθόσον συνεπάγεται την προσωρινή απόσπαση Κροατών εργαζομένων οι οποίοι ετέθησαν στη διάθεση της Danieli από κροατική επιχείρηση, συνιστά παροχή υπηρεσιών που συνεπάγεται προσωρινή κυκλοφορία εργαζομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71, μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας, αφενός, και ενός κράτους μέλους, αφετέρου, κατά την έννοια του κεφαλαίου 2, παράγραφος 1, του παραρτήματος V της πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας.
- 34 Η διάθεση αυτή εργατικού δυναμικού εμπίπτει επίσης στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος V, κεφάλαιο 2, παράγραφος 2, της πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας, κατά το οποίο, κατά παρέκκλιση από τα άρθρα 1 έως 6 του κανονισμού 492/2011 και μέχρι το τέλος διετούς περιόδου μετά την ημερομηνία προσχωρήσεως, τα υφιστάμενα κράτη μέλη θα εφαρμόζουν εθνικά μέτρα, ή μέτρα που απορρέουν από διμερείς συμφωνίες, με τα οποία ρυθμίζεται η πρόσβαση Κροατών υπηκόων στις αγορές εργασίας τους. Πράγματι, τυχόν αποκλεισμός της διαθέσεως εργατικού δυναμικού από το πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος V, κεφάλαιο 2, παράγραφος 2, της πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας θα αφαιρούσε από τη διάταξη αυτή ένα μεγάλο μέρος της πρακτικής αποτελεσματικότητάς της (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 2011, *Vicoplus κ.λπ.*, C-307/09 έως C-309/09, EU:C:2011:64, σκέψη 35).
- 35 Αντιθέτως, η εν λόγω διάθεση εργατικού δυναμικού δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος V, κεφάλαιο 2, παράγραφος 12, της πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας, αν, όπως υποστήριξαν η Danieli και η Επιτροπή, αποδειχθεί ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη κατασκευή του ελασματουργείου συνεπάγεται μόνον πράξεις συναρμολογήσεως, εγκαταστάσεως και θέσεως σε λειτουργία μιας βιομηχανικής μηχανής σε υφιστάμενη δομή, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει. Πράγματι, παρόμοιες πράξεις δεν συγκαταλέγονται μεταξύ εκείνων που καλύπτονται, όσον αφορά τη Δημοκρατία της Αυστρίας, από τις απαλλαγές που ισχύουν για τους τομείς που επιγράφονται «Κατασκευαστικός τομέας, συμπεριλαμβανομένων των συναφών κλάδων» και προσδιορίζονται από τους κωδικούς NACE 45.1 έως 45.4.
- 36 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ρύθμιση κράτους μέλους η οποία, κατά τη μεταβατική περίοδο του παραρτήματος V, κεφάλαιο 2, παράγραφος 2, της πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας, συνεχίζει να εξαρτά από τη λήψη αδείας εργασίας την απόσπαση, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71, Κροατών υπηκόων στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού είναι, ως μέτρο που ρυθμίζει την πρόσβαση Κροατών υπηκόων στην αγορά εργασίας του ιδίου αυτού κράτους μέλους, κατά την έννοια του παραρτήματος V, κεφάλαιο 2, παράγραφος 2, της

πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας, συμβατή με τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 2011, *Vicoplus* κ.λπ., C-307/09 έως C-309/09, EU:C:2011:64, σκέψεις 32 και 33).

- 37 Όμως, η επίμαχη στην κύρια δίκη ρύθμιση πληροί όλες τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη.
- 38 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα προσέχει η απάντηση ότι τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ καθώς και το παράρτημα V, κεφάλαιο 2, παράγραφος 2, της πράξεως προσχωρήσεως της Κροατίας πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ένα κράτος μέλος δικαιούται να περιορίζει, μέσω της απαιτήσεως περί αδειάς εργασίας, την απόσπαση Κροατών εργαζομένων που απασχολούνται σε επιχείρηση εδρεύουσα στην Κροατία, όταν η απόσπαση των εργαζομένων αυτών γίνεται με τη διάθεσή τους, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71, από επιχείρηση εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών στο πρώτο από αυτά τα κράτη μέλη από την τελευταία αυτή επιχείρηση.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 39 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ένα κράτος μέλος δικαιούται να απαιτεί από τους υπηκόους τρίτων κρατών οι οποίοι τίθενται στη διάθεση επιχείρησης εγκατεστημένης σε άλλο κράτος μέλος, από άλλη επιχείρηση επίσης εγκατεστημένη σε αυτό το άλλο κράτος μέλος, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών στο πρώτο από τα εν λόγω κράτη μέλη, να διαθέτουν άδεια εργασίας.
- 40 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η δραστηριότητα η οποία συνίσταται στη διάθεση εκ μέρους μιας επιχείρησης, έναντι αμοιβής, εργατικού δυναμικού που παραμένει στην υπηρεσία της επιχείρησης αυτής, χωρίς να συνάπτεται καμία σύμβαση εργασίας με εκείνον που χρησιμοποιεί τους εργαζομένους, αποτελεί επαγγελματική δραστηριότητα η οποία πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 57, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και πρέπει, επομένως, να θεωρείται ως υπηρεσία κατά την έννοια της διατάξεως αυτής (απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 37).
- 41 Όσον αφορά τη διαφορά της κύριας δίκης, η υπηρεσία η οποία συνίσταται στη διάθεση εργατικού δυναμικού παρέχεται από επιχείρηση εγκατεστημένη στην Ιταλία σε επιχείρηση-χρήστη εγκατεστημένη σε αυτό το κράτος μέλος, η οποία, εντούτοις, χρησιμοποιεί αυτό το εργατικό δυναμικό μόνο στην Αυστρία με σκοπό την εκτέλεση της παροχής υπηρεσιών.
- 42 Δεδομένου ότι οι διατάξεις του άρθρου 56 ΣΛΕΕ πρέπει να εφαρμόζονται σε όλες τις περιπτώσεις που ο παρέχων υπηρεσίες τις προσφέρει στο έδαφος κράτους μέλους διαφορετικού από αυτό στο οποίο είναι εγκατεστημένος, ασχέτως του τύπου εγκαταστάσεως των αποδεκτών των υπηρεσιών αυτών (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 1991, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-154/89, EU:C:1991:76, σκέψη 10), επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η υπηρεσία αυτή της διαθέσεως εργατικού δυναμικού μεταξύ δύο επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες στο ίδιο κράτος μέλος, όταν αυτή παρέχεται στο έδαφος κράτους μέλους διαφορετικού από αυτό στο οποίο είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση-χρήστης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 56 και 57 ΣΛΕΕ.
- 43 Το γεγονός ότι η επίμαχη διάθεση εργατικού δυναμικού αφορά εργαζομένους υπηκόους τρίτων κρατών δεν ασκεί συναφώς επιρροή (απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 39).
- 44 Όσον αφορά την απόσπαση εργαζομένων υπηκόων τρίτου κράτους από παρέχουσα υπηρεσίες επιχείρηση η οποία είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος της Ένωσης, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι εθνική νομοθεσία η οποία εξαρτά την παροχή υπηρεσιών επί του εθνικού εδάφους εκ μέρους

επιχειρήσεως εγκατεστημένης σε άλλο κράτος μέλος από τη χορήγηση διοικητικής αδείας συνιστά περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 56 ΣΛΕΕ (απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie, C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 45).

- 45 Τούτο ακριβώς συμβαίνει, βάσει της επίμαχης στην κύρια δίκη ρυθμίσεως, στην περίπτωση διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών η οποία συνίσταται στη διάθεση, στην Αυστρία, εργατικού δυναμικού προερχόμενου από τρίτα κράτη.
- 46 Εντούτοις, εθνική νομοθεσία η οποία αφορά μη εναρμονισμένο σε επίπεδο Ένωσης τομέα και εφαρμόζεται αδιακρίτως σε κάθε πρόσωπο ή επιχείρηση που ασκεί δραστηριότητα στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους μπορεί, παρά το περιοριστικό αποτέλεσμά της για την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, να δικαιολογείται στο μέτρο που ικανοποιεί επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος ο οποίος δεν διασφαλίζεται ήδη από τους κανόνες στους οποίους υπόκειται ο παρέχων τις υπηρεσίες εντός του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος και εφόσον η εν λόγω ρύθμιση είναι πρόσφορη για να εξασφαλίσει την επίτευξη του σκοπού τον οποίο επιδιώκει και δεν βαίνει πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού (απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie, C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 48).
- 47 Ο τομέας της αποσπάσεως μισθωτών εργαζομένων που είναι υπήκοοι τρίτου κράτους στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών δεν έχει ακόμη εναρμονισθεί σε επίπεδο Ένωσης. Πρέπει συνεπώς, υπ' αυτές τις συνθήκες, να εξετασθεί αν οι απορρέοντες από την επίδικη στην κύρια δίκη νομοθεσία περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δικαιολογούνται από σκοπό γενικού συμφέροντος και, ενδεχομένως, αν είναι αναγκαίοι για την αποτελεσματική επιδίωξη, με τα κατάλληλα μέσα, του σκοπού αυτού (απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie, C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 49).
- 48 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, καίτοι η προσπάθεια αποτροπής διαταράξεων στην αγορά εργασίας συνιστά αναμφιβόλως επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος, εντούτοις οι εργαζόμενοι οι οποίοι απασχολούνται σε εγκατεστημένη σε κράτος μέλος επιχείρηση και οι οποίοι είναι αποσπασμένοι σε άλλο κράτος μέλος προκειμένου να παράσχουν εκεί υπηρεσίες δεν προτίθενται να εισδύσουν στην αγορά εργασίας του δευτέρου αυτού κράτους μέλους, δεδομένου ότι επιστρέφουν στη χώρα καταγωγής ή κατοικίας τους μετά την εκπλήρωση της αποστολής τους (απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie, C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 51).
- 49 Η διατήρηση όμως από κράτος μέλος μιας πάγιας προϋποθέσεως λήψεως αδείας εργασίας για τους υπηκόους τρίτων κρατών οι οποίοι διατίθενται από επιχείρηση εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος σε εγκατεστημένη στο κράτος αυτό επιχείρηση υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του σκοπού της αποτροπής διαταράξεων στην αγορά εργασίας (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie, C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 56).
- 50 Συναφώς, η υποχρέωση που θα επιβαλλόταν σε παρέχουσα υπηρεσίες επιχείρηση να προσκομίζει στις αυστριακές αρχές τα στοιχεία τα οποία θα πιστοποιούσαν ότι οι εργαζόμενοι υπήκοοι τρίτων κρατών τελούν σε κατάσταση νομιμότητας, ιδίως ως προς τη διαμονή, την άδεια εργασίας και την κοινωνικοασφαλιστική κάλυψη, στο κράτος μέλος στο οποίο τους απασχολεί η επιχείρηση αυτή, θα παρείχε στις εν λόγω αρχές, κατά τρόπο λιγότερο περιοριστικό και εξίσου αποτελεσματικό με την επίδικη στην κύρια δίκη απαίτηση περί αδείας εργασίας, εγγυήσεις ως προς τη νομιμότητα της καταστάσεως των εργαζομένων αυτών και ως προς το γεγονός ότι ασκούν την κύρια δραστηριότητά τους στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένη η παρέχουσα υπηρεσίες επιχείρηση (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie, C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 57).
- 51 Η υποχρέωση αυτή θα μπορούσε να συνίσταται σε μια απλή προηγούμενη δήλωση, η οποία θα καθιστούσε δυνατό για τις αυστριακές αρχές να ελέγξουν τα υποβαλλόμενα στοιχεία και να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα σε περίπτωση που η κατάσταση των οικείων εργαζομένων δεν θα ήταν

σύννομη. Ακόμη, η εν λόγω υποχρέωση θα μπορούσε να έχει τη μορφή μιας συνοπτικής κοινοποίησης των απαιτούμενων εγγράφων, ιδίως σε περιπτώσεις που λόγω της διάρκειας της αποσπάσεως δεν είναι δυνατή η αποτελεσματική διεξαγωγή του ως άνω ελέγχου (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie, C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 58).

- 52 Ομοίως, η υποχρέωση η οποία θα επιβαλλόταν σε επιχείρηση παροχής υπηρεσιών να ενημερώνει εκ των προτέρων τις αυστριακές αρχές για την παρουσία ενός ή περισσότερων αποσπασμένων μισθωτών εργαζομένων, για την προβλεπόμενη διάρκεια της εν λόγω παρουσίας και για την ή τις παρεχόμενες υπηρεσίες που δικαιολογούν την απόσπαση θα συνιστούσε εξίσου αποτελεσματικό και λιγότερο περιοριστικό μέτρο απ' ό,τι η επίδικη στην κύρια δίκη απαίτηση περί αδείας εργασίας. Η υποχρέωση αυτή θα ήταν ικανή να παράσχει στις ως άνω αρχές τη δυνατότητα να ελέγξουν την τήρηση της αυστριακής κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας κατά τη διάρκεια της αποσπάσεως, συνεκτιμώντας τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει ήδη η επιχείρηση αυτή από τις διατάξεις κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου που ισχύουν στο κράτος μέλος προελεύσεως. Σε συνδυασμό με τα στοιχεία τα οποία θα προσκόμιζε η εν λόγω επιχείρηση σχετικά με την κατάσταση των οικείων εργαζομένων και στα οποία γίνεται αναφορά στη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως, η υποχρέωση αυτή θα παρείχε στις εν λόγω αρχές τη δυνατότητα να λάβουν, αν χρειαζόταν, τα επιβεβλημένα μέτρα κατά τη λήξη της προβλεπόμενης περιόδου αποσπάσεως (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie, C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 59).
- 53 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο ερώτημα προσθήκει η απάντηση ότι τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ένα κράτος μέλος δεν δικαιούται να απαιτεί από τους υπηκόους τρίτων κρατών οι οποίοι τίθενται στη διάθεση επιχειρήσεως εγκατεστημένης σε άλλο κράτος μέλος, από άλλη επιχείρηση επίσης εγκατεστημένη σε αυτό το άλλο κράτος μέλος, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών στο πρώτο από τα εν λόγω κράτη μέλη, να διαθέτουν άδεια εργασίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 54 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ, καθώς και το παράρτημα V, κεφάλαιο 2, παράγραφος 2, της πράξεως περί των όρων προσαρμογής στην Ευρωπαϊκή Ένωση της Δημοκρατίας της Κροατίας και των προσαρμογών της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας έχουν την έννοια ότι ένα κράτος μέλος δικαιούται να περιορίζει, μέσω της απαιτήσεως περί αδείας εργασίας, την απόσπαση Κροατών εργαζομένων που απασχολούνται σε επιχείρηση εδρεύουσα στην Κροατία, όταν η απόσπαση των εργαζομένων αυτών γίνεται με τη διάθεσή τους, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών, από επιχείρηση εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών στο πρώτο από αυτά τα κράτη μέλη από την τελευταία αυτή επιχείρηση.

- 2) Τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι ένα κράτος μέλος δεν δικαιούται να απαιτεί από τους υπηκόους τρίτων κρατών οι οποίοι τίθενται στη διάθεση επιχειρήσεως εγκατεστημένης σε άλλο κράτος μέλος, από άλλη επιχείρηση επίσης εγκατεστημένη σε αυτό το άλλο κράτος μέλος, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών στο πρώτο από τα εν λόγω κράτη μέλη, να διαθέτουν άδεια εργασίας.

(υπογραφές)